

Пожуєва Т.О.

УПРАВЛІННЯ ЕКСПОРТНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ

ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет», м. Дніпро

У статті обґрунтовано взаємозв'язок розвитку експортного потенціалу та результатів діяльності машинобудівного підприємства на зовнішньому ринку, досліджено основні методи та форми стимулювання експортної діяльності машинобудівних підприємств з урахуванням міжнародного досвіду. У статті зазначено, що вдале використання експортного потенціалу підприємства є на сьогодні запорукою участі України в міжнародному поділі праці. Крім незаперечних переваг він ще є стабілізуючим чинником виробництва: нарощення експортного потенціалу свідчить про вдалу діяльність підприємства не тільки всередині країни, але й на зовнішніх ринках. Машинобудування для нашої країни завжди було одним з пріоритетних стратегічних напрямів роботи, власне саме тому питання розвитку експортного потенціалу підприємств цієї сфери є особливо актуальним. Метою статті є розробка теоретико-прикладних положень щодо розвитку експортного потенціалу машинобудівних підприємств. Отже, нарощування експортного потенціалу машинобудівних підприємств відбувається при вдалому поєднанні зусиль товаровиробників і державної підтримки. При цьому необхідно враховувати загальносвітові тенденції та прагнути до інтеграції у світовий поділ праці. Власне саме від цього й буде залежати конкурентоспроможність української машинобудівної продукції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

Ключові слова: експортний потенціал, машинобудівне підприємство, конкурентоспроможність, конкурентні переваги.

Постановка проблеми

Експортний потенціал підприємства як економічна категорія та об'єкт аналізу набув підвищеної уваги вчених і практиків у галузі міжнародного бізнесу. Його домінантна роль у формуванні міжнародних конкурентних переваг доведена у багатьох працях вітчизняних і зарубіжних вчених. Однак питання сутності та закономірностей формування експортного потенціалу підприємства дотепер залишаються дискусійними, що спричинює появу «проблемних зон» і «вузьких місць» в управлінні експортною діяльністю вітчизняних підприємств [3, с. 281].

Вдале використання експортного потенціалу підприємства є на сьогодні запорукою участі України в міжнародному поділі праці. Крім незаперечних переваг він ще є стабілізуючим чинником виробництва: нарощення експортного потенціалу свідчить про вдалу діяльність підприємства не тільки всередині країни, але й на зовнішніх ринках. Машинобудування для нашої країни завжди було одним з пріоритетних стратегічних напрямків роботи, власне саме тому питання розвитку експортного потенціалу підприємств цієї сфери є особливо актуальним.

© Пожуєва Т.О., 2017

Аналіз досліджень та публікацій

Значний внесок у дослідження експортного потенціалу зробили такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як Васильєв А.А., Верланов Ю.Ю., Захарчук І.Ю., Кобзева К.В., Мазаракі А.А., Селезньова К.В. та інші. Проте не зважаючи на значний доробок науковців щодо експортного потенціалу, багато питань дослідження цієї категорії на машинобудівних підприємствах залишилися поза увагою.

Метою статті є розробка теоретико-прикладних положень щодо розвитку експортного потенціалу машинобудівних підприємств.

Виклад основного матеріалу

Однією з вимог щодо входження України у глобальний економічний простір є стимулювання експортного потенціалу. Для плідної роботи машинобудівного підприємства необхідно мати чітке уявлення щодо можливостей виходу на зовнішні ринки. Взаємозв'язок факторів розвитку експортного потенціалу та результатів діяльності підприємства на зовнішньому ринку наведено на рисунку.

До найбільш суттєвих факторів розвитку експортного потенціалу доцільно віднести такі:
– організація управління підприємством;

Взаємозв'язок розвитку експортного потенціалу та результатів діяльності машинобудівного підприємства на зовнішньому ринку

- інформаційне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності;
- планування експортного виробництва;
- облік та аналіз експортних поставок;
- кадровий менеджмент [4];
- інвестиційні;
- ресурсні;
- виробничі;
- технологічні;
- психолого-соціальні;
- інформаційні;
- інноваційні тощо [5, с.104-105].

Значний вплив на український експорт чинить комплекс внутрішніх і зовнішніх чинників. Серед внутрішніх, які мають гострий проблемний характер, можна виділити наступні:

- штучне стримування курсу гривні в рамках “валютного коридору” звужує можливості використання курсового фактора з метою просування експорту;
- недостатній розвиток вітчизняних систем сертифікації і контролю якості експортної продукції на фоні значного посилення вимог до споживчих і екологічних характеристик, а також до безпеки продукції, яка реалізується на ринках промислово розвинених країн;
- випереджаюче зростання цін на продукцію та послуги природних монополій у порівнянні зі збільшенням цін на вироби обробної промисловості та продукцію агропромислового комплексу [1, с.55];
- недосконалість норм українського законодавства у сфері управління здійсненням і розвитком експортної діяльності, порівняно з нормами, що прийняті у міжнародній практиці;
- низька конкурентоспроможність вітчизняної промислової продукції;
- важкий фінансовий стан більшості підприємств обробної промисловості і конверсійних виробництв [2, с.63], що робить практич-

но неможливим інвестування у перспективні, орієнтовані на експорт проекти за рахунок внутрішніх ресурсів;

- недостатність спеціальних знань і досвіду роботи у сфері експорту у більшості українських підприємств, а також недостатня координованість їх діяльності на зовнішніх ринках.

При дослідженні чинників, що впливають на експортну діяльність машинобудівних підприємств слід звернути увагу на моменти, що потребують певних якісних змін, так, зокрема:

1. В частині нормативно-правового регулювання:

- забезпечення прозорості та ефективності роботи судової системи;
- надання гарантій торгівельним партнерам у разі зміни вітчизняного законодавства;
- створити чіткий нормативно-правовий механізм розвитку машинобудівної галузі;
- розвиток патентно-ліцензійної діяльності та вдосконалення вітчизняного патентно-ліцензійного законодавства, його узгодження з міжнародними стандартами;

2. При посиленні науково-технологічного та інноваційного потенціалу машинобудівної галузі необхідно:

- модернізація виробництва та використання безпечного для екології та енергозберігаючого устаткування;
- співпраця підприємств машинобудування з науково-дослідними організаціями для збільшення сортаменту та впровадження нових видів продукції;

3. Фінансова складова розвитку підприємств машинобудування реалізується через такі положення:

- надання кредитів як державними так і недержавними інституціями та зменшення кредитних ставок;
- створення сприятливих умов страхування (перестраховання) та визначення гарантій

відповідальності страхових компаній;

- надання пільг при оренді приміщень;
- зменшення податкового навантаження

для машинобудівних підприємств, які активно впроваджують новітні технології у виробництві;

4. Організаційний розвиток машинобудівної галузі має розв'язувати такі задачі:

– активна участь українських машинобудівних підприємств у світових виставках, ярмарках, форумах;

– спільна діяльність машинобудівних підприємств у коопераційній діяльності як з іншими виробниками на вітчизняному, так і на світовому ринках;

– створення інформаційних бюлетенів щодо діяльності машинобудівних підприємств, що дасть змогу останнім вести більш вдалу експортну політику;

– побудова на державному рівні єдиного регулятивного органу управління експортними операціями та створення консультативних відділів.

Дані пропозиції будуть якнайуспішнішими при виконанні не окремих положень, а системи пропонуваного заходів.

Висновки

Отже, нарощування експортного потенціалу машинобудівних підприємств відбувається при вдалому поєднанні зусиль товаровиробників та державної підтримки. При цьому необхідно враховувати загальносвітові тенденції та прагнути до інтеграції у світовий поділ праці. Власне саме від цього й буде залежати конкурентоспроможність української машинобудівної продукції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Верланов Ю.Ю. Васильєв А.А. Передумови формування зовнішньоторговельної політики країни в контексті економічної безпеки // Наукові праці Чорноморського державного університету ім. П. Могили. – 2009. – Т.64. – Вип.51. – С.53-59.
2. Управління експортним потенціалом України: монографія / А.А. Мазаракі та ін.; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – К.: КНТЕУ, 2007. – 210 с.
3. Кобзєва К.В. Експортний потенціал підприємства: сутність і особливості формування // Проблеми економіки. – 2013. – № 4. – С.281-285.
4. Захарчук І.Ю. Експортний потенціал машинобудівних підприємств // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка» Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет. – № 1. – 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2057>.
5. Селєзньова К.В. Обґрунтування факторів впливу на

розвиток експортного потенціалу машинобудівного підприємства // Вісник НТУ «ХПІ». – 2013. – № 45(1018). – С.102-115

Надійшла до редакції 25.10.17

Рецензент: к.е.н., проф. Колесніков В.П.

УПРАВЛЕНИЕ ЭКСПОРТНЫМ ПОТЕНЦИАЛОМ ПРЕДПРИЯТИЙ МАШИНОСТРОЕНИЯ

Пожеуєва Т.А.

В статье обоснована взаимосвязь развития экспортного потенциала и результатов деятельности машиностроительного предприятия на внешнем рынке, исследованы основные методы и формы стимулирования экспортной деятельности машиностроительных предприятий с учетом международного опыта. В статье указано, что удачное использование экспортного потенциала предприятия является сегодня залогом участия Украины в международном разделении труда. Кроме неоспоримых преимуществ он еще является стабилизирующим фактором производства: наращивание экспортного потенциала свидетельствует об удачной деятельности предприятия не только внутри страны, но и на внешних рынках. Машиностроение для нашей страны всегда было одним из приоритетных стратегических направлений работы, собственно именно поэтому вопрос развития экспортного потенциала предприятий этой сферы является особенно актуальным. Целью статьи является разработка теоретико-прикладных положений по развитию экспортного потенциала машиностроительных предприятий. Итак, наращивание экспортного потенциала машиностроительных предприятий происходит при удачном объединении усилий товаропроизводителей и государственной поддержки. При этом необходимо учитывать общемировые тенденции и стремиться к интеграции в мировое разделение труда. Собственно именно от этого и будет зависеть конкурентоспособность украинской машиностроительной продукции как на внутреннем, так и на внешнем рынках.

Ключевые слова: экспортный потенциал, машиностроительное предприятие, конкурентоспособность, конкурентные преимущества.

MANAGEMENT OF EXPORT POTENTIAL OF MACHINE-BUILDING ENTERPRISES

Pozhueva T.A.

The article substantiates the interconnection between the development of export potential and the results of the activity of the machine-building enterprise in the foreign market, the main methods and forms of stimulation of the export activity of machine-building enterprises are investigated taking into account international experience. The article states that the successful use of the export potential of the company today is a guarantee of Ukraine's participation in the international division of labor. In addition to undeniable advantages, it is still a stabilizing factor in production: the expansion of export potential indicates successful business activities not only within the country, but also in foreign markets. Machine-building for our country has always been one of the priority strategic directions of work, which is why the issue of development of export potential of enterprises in this sphere is especially relevant. The purpose of the article is to develop theoretical and applied provisions regarding the development of export potential of machine-building enterprises. Consequently, the expansion of the export potential of machine-building enterprises occurs with the successful combination of efforts of producers and state support. In doing so, it is necessary to take into account global trends and seek integration into the world division of labor. Actually, this will depend on the competitiveness of Ukrainian machine-building products both on the domestic and foreign markets.

Keywords: export potential, machine-building enterprise, competitiveness, competitive advantages.